

הצליח יותר מדי: ארדואן בין המנצחים בסוריה, אבל עלול להתחרט על זה

ארדואן רצה להכריח את אסד לשפר את היחסים עימו, אבל לא בטוח שפילל למיטוט מוחלט של שלטונו. ההתחזקות של הכורדים מסבה לו כאב ראש לא קטן, שלצד ההישג מציבה לו אתגר מורכב. גם ישראל מזהה כאן הזדמנות, אלא שצעד שגוי אחד עלול להפוך אותה לסכנה

ד"ר רמי דניאל / 8.12.24

הטורקים, ובראשם הנשיא רג'פ טאיפ ארדואן, לא הסתירו את שמחתם הגדולה לאחר נפילתו של בשאר אל-אסד. טורקיה מעורבת בסוריה מאז תחילת מלחמת האזרחים שם, וארדואן הוא אחד התומכים החשובים של המורדים הסורים. אף שהמיליציה שהובילה את המתקפה האחרונה אינה הקרובה ביותר לאנקרה, היא תיאמה את פעילותה עם טורקיה בעבר, כך שסביר להניח שארדואן ידע על כוונת המורדים לפתוח במבצע רחב היקף.

בשנים האחרונות, המדיניות הטורקית בסוריה הושפעה משני נושאים מרכזיים: הכורדים והפליטים. אנקרה תמיד רצתה למנוע מכוחות המחתרת הכורדית שלוט על אזור גדול מדי בסוריה, ובמיוחד לאורך הגבול עם טורקיה. חשש זה הוביל לפעילות צבאית טורקית בצפון סוריה, כדי ליצור רצועת ביטחון תחת שליטה טורקית.

נוסף על כך, בתחילת המלחמה בסוריה, טורקיה פתחה את שעריה לפליטים שנמלטו מאזורי הלחימה. עם הזמן החברה הטורקית הפנתה עורף לפליטים אלה, ומתחה ביקורת חריפה על ארדואן שהכניס אותם לשטח טורקיה. ביקורת זו החלישה את הנשיא מבחינה פוליטית, כך שהוא שינה את הנרטיב שלו בנושא ומציג בזמן האחרון את הגירתם של אותם פליטים חזרה למולדתם כאינטרס לאומי טורקי.

האלמנט האחרון שנכנס לשיקולים הטורקיים בחודשים האחרונים הוא כישלון הנורמליזציה בין ארדואן לעמיתו הסורי (דאז) אסד: כשהמשטר הסורי לא נענה למאמצים הדיפלומטיים של אנקרה, הנשיא הטורקי החל לחפש דרכים להגביר עליו את הלחץ.

הניצחונות הראשונים של המורדים היו בשורות טובות לארדואן: המכה לאסד המחישת את כוחם של טורקיה ושותפיה, ואת הצורך מצד דמשק להתחשב בהם. כיבוש השטח על ידי המורדים בלם את הכורדים בצפון, וגם הגדיל את הסיכויים ליישם את התוכנית הטורקית בנוגע לפליטים שיוכלו להישלח גם לאזורים החדשים שבשליטת המורדים. במבט רחב יותר, טורקיה יוצאת מחוזקת מול איראן ורוסיה - שהגבילו את פעילותה בשנים האחרונות, בין השאר בסוריה, וספגו כעת מכות קשות.

...

הכותב הוא חוקר במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), מומחה לטורקיה